

Vragen en antwoorden over de kerf bij Paadje 14 en kerven algemeen

Wat is een kerf?

Een kerf is een inkeping in het duin waardoor het zand onder invloed van de wind kan gaan stuiven. Zand kan hierdoor vanaf het strand de duinen inwaaien. Hoe groot de kerf is (hoe breed en hoe diep), is afhankelijk van de locatie, het ontwerp en het gewenste effect. Meestal wordt rekening gehouden met de meest voorkomende windrichting, zodat het zand optimaal de achterliggende duinen kan inwaaien. Een kerf wordt aangelegd in de zeereep.

Wat is dynamisch kustbeheer?

De duinen van de zeereep op Texel werden tot nu toe statisch beheerd. Dat betekent dat het zand van de duinen wordt vastgelegd met helmbeplanting. Hierdoor komt het waaiende zand vanaf het strand niet verder dan die eerste duinenrij, waardoor die steeds hoger wordt en er geen/nauwelijks zand de achterliggende duinen kan inwaaien. Dit wordt versterkt door het suppletiebeheer.

Bij dynamisch kustbeheer geven we de wind op sommige plekken vrij spel zodat een meer natuurlijk duinsysteem ontstaat waarbij ook zand achter de eerste duinenrij terecht komt. We weten dat dynamisch kustbeheer niet alleen de natuurwaarden verbetert, maar ook bijdraagt aan betere waterveiligheid.

Waarom leggen we een kerf aan?

Het aanbrengen van een kerf in de duinen zorgt voor een verstuiwing van zand naar het gebied direct achter de zeereep. Door de hoge eerste duinenrij en stikstofdepositie verruigt de vegetatie in het achterliggend duingebied. De verzuringsgevoelige bodem wordt voedselrijker en zorgt ervoor dat karakteristieke soorten, die niet gebaat zijn bij stikstof in de bodem worden verdrongen door grassen en struikgewas. Hierdoor neemt de biodiversiteit af. Door de wind opnieuw vrij spel te geven, kan kalkrijk zand de huidige vegetatie overpoederen. Stikstof bindt aan het kalkrijke zand en de grond wordt weer 'armer'. Soorten die horen bij de grijze duinen krijgen weer een kans. De biodiversiteit neemt toe.

Hoe wordt bepaald waar de kerf moet komen en hoe groot deze moet worden?

Op basis van Natura-2000 doelstellingen en habitatanalyses is onderzocht waar kerven gewenst zijn als natuurherstelmaatregel. Vervolgens is voor de locatie nabij paal 14 een ontwerp gemaakt, waarbij rekening is gehouden met het gewenste verstuivingseffect, maar ook met andere factoren zoals het gebruik van het gebied, de aanwezige infrastructuur en de aanwezigheid van broedlocaties.

Hoe diep wordt de kerf bij Paadje 14 en heeft dit gevolgen voor de waterveiligheid?

De duinenrij waarin de kerf komt, is tussen de 12 en 15 meter hoog. Voor de aanleg van de kerf wordt de bovenste twee meter van het duin verwijderd over een breedte van zo'n 50 meter. Na de aanleg kan verder uitstuiven van de kerf plaats vinden. De waterveiligheid is randvoorwaardelijk voor de aanleg van de kerf. De waterveiligheid wordt zelfs versterkt door de verstuiwing van het zand landinwaarts. Brede robuuste duinen bieden een hogere waterveiligheid. Het zand dat bij de graafwerkzaamheden is vrijgekomen komt achter de eerste duinenrij te liggen en blijft direct achter de kerf in het gebied aanwezig.

Hoe groot is het gebied dat van de kerf zou kunnen profiteren?

Naar verwachting zullen tientallen hectares duingebied achter de zeereep in de omgeving van de kerf kunnen profiteren van de gunstige effecten. In de Westerduinen zijn in samenwerking met het NIOZ zandvangers geplaatst om het verstuivingseffect de komende jaren te monitoren.

Welk effect is te verwachten op de biodiversiteit en de waterveiligheid?

We zien op locaties waar al kerven zijn gerealiseerd dat binnen enkele jaren zogeheten pioniersvegetatie zich ontwikkelt. Op langere termijn moet het kalk in het zand ervoor zorgen dat de negatieve effecten van stikstof in het gebied afnemen. Door het kalk neemt de verzuring af en zullen duineigen planten die er van oudsher voorkomen, beter kunnen concurreren met grassen, die juist van stikstof houden. De waterveiligheid is niet in het geding bij uitvoering van de maatregelen. Alle maatregelen zijn hierop uitvoerig getoetst en dragen op langere termijn juist bij aan een betere waterveiligheid.

Op welke termijn zijn deze effecten te verwachten?

Binnen 3 tot 5 jaar zullen pioniersvegetaties zich vestigen op de kale vlakken. In terreindelen waar een sterke vergrassing is, zal dat proces langer duren en worden aanvullende maatregelen getroffen, zoals maaien en het afvoeren van maaisel of begrazing met schapen, om de bedekking met ongewenste grasvegetaties te verminderen ten gunste van de duineigen soorten.

Wat gebeurt er na de aanleg? Zijn er dan nog extra maatregelen nodig?

In de eerste jaren na de aanleg van de kerf is nabeheer nodig om de kerf in stand te houden en het gewenste verstuivingseffect te behouden. Een voorbeeld hiervan is het opnieuw verwijderen van helm.

Is het gebied weer toegankelijk? Kan de kerf bezocht worden?

Na de aanleg zullen de bestaande wandelpaden in het gebied weer toegankelijk zijn. De kerf kan vanaf het wandelpad Paadje 14 van dichtbij bekeken worden. Betreding van de kerf is niet toegestaan.

Wat is het verschil tussen een kerf en het aftoppen van duinen?

Bij het aftoppen van duinen wordt de vegetatie op de duintop (met wortel en al) verwijderd. Hierdoor kan het zand van dit duin verstuiven en zorgen voor overpoedering van het achterland. Bij een kerf gebeurt dat gerichter. Een kerf kan groter of iets dieper zijn en gesitueerd zijn op de meest voorkomende windrichting, zodat er enerzijds meer zand kan inwaaien en dat ook nog eens gestuurd wordt in de gewenste richting. Bijvoorbeeld naar plekken met ruige vegetatie en vergrassing.

Kan er ook water door de kerf naar binnenstromen, bij storm of springvloed?

Nee, er kan geen water naar binnenstromen. De kerf is uitsluitend bedoeld om zand de duinen te laten instuiven. Het duin blijft hoog genoeg voor een goede zeeverende werking.

Voldoen de werkzaamheden aan de wet- en regelgeving, zoals de stikstofregelgeving?

De Omgevingsdiensten en Hoogheemraadschap hebben de plannen voor de werkzaamheden getoetst en de nodige vergunningen verleend. Het gebruik van machines in het gebied is vrijgesteld van stikstofregelgeving, omdat dit project onder de natuurherstelmaatregelen valt.

Is er een risico dat Texel onder water komt als er meer kerven worden aangelegd?

Nee, pertinent niet. Zoals als in het voorgaande antwoord omschreven, staat waterveiligheid (ook onder extreme omstandigheden) altijd bovenaan bij het bepalen van de locatie, hoogte en diepte van de kerven.

Komt de veiligheid van Texel in het geding als er op meer plekken in de duinen kerven komen?

De veiligheid van Texel komt niet in gevaar. Er komen alleen kerven in de Texelse duinen op plekken waar de omstandigheden dat toelaten en de waterveiligheid te allen tijde goed is. Doordat er via de kerven geen zeewater naar binnen kan, maar wel zand de duinen kan inwaaien, wordt het duinmassief juist robuuster.

Hoeveel kost de aanleg van de kerf en door wie wordt dit gefinancierd?

De werkzaamheden worden gefinancierd door de provincie Noord-Holland. Een lokale aannemer voert de werkzaamheden uit. De kosten voor de aanleg liggen rond 85.000 euro voor het maaien van de vegetatie, de exotenbestrijding en de graafwerkzaamheden (excl. voorbereidings- en planvormingskosten).